

СХВАЛЕНО
педагогічною радою Запорізької гімназії №8
Запорізької міської ради
Протокол від « 26 » серпня 2026 р. № 2

ПРАВИЛА ТА ПРОЦЕДУРИ ОЦІНЮВАННЯ УЧНІВ 5–9 КЛАСІВ

для вчителів, учнів та батьків (інших законних представників)

Коротко про головне

Формувальне оцінювання у 5–9 класах у закладі здійснюється вербально і не впливає на підсумкову оцінку. Поточне та підсумкове оцінювання здійснюються за 12-бальною шкалою. Під час дистанційного навчання діють ті самі критерії; технічні обставини самі по собі не можуть бути підставою для зниження оцінки.

*Документ розроблено на основі чинних нормативних актів і рекомендацій МОН України та
локальних документів закладу освіти.*

Загальні положення

- 1.1.** Ці Правила визначають єдині підходи до формувального, поточного та підсумкового оцінювання результатів навчання учнів 5–9 класів, а також особливості оцінювання під час організації освітнього процесу в дистанційному або змішаному форматі.
- 1.2.** Правила є складовою внутрішньої системи забезпечення якості освіти та застосовуються всіма педагогічними працівниками, які викладають у 5–9 класах. Для учнів і батьків документ пояснює, що саме оцінюється, як формується оцінка та як отримати пояснення результату.
- 1.3.** Об'єктом оцінювання є результати навчання учня, визначені Державним стандартом базової середньої освіти, модельною/навчальною програмою та Освітньою програмою закладу. Поведінка, дисциплінованість, старанність, темп роботи або особисті якості не є самостійними підставами для підвищення чи зниження оцінки за результати навчання.
- 1.4.** Оцінювання має бути справедливим, неупередженим, об'єктивним, незалежним, недискримінаційним та добросовісним. Критерії оцінювання мають бути зрозумілими учневі та відомими до виконання або на початку виконання роботи.
- 1.5.** Оцінка є конфіденційною інформацією. Результати повідомляються учневі та його батькам індивідуально — через електронний/паперовий журнал, освітню платформу, індивідуальну консультацію, повідомлення або інший визначений закладом канал. Публічне ранжування учнів за оцінками не здійснюється.
- 1.6.** Учень і батьки мають право отримати від учителя пояснення: які результати навчання перевірялися, за якими критеріями оцінювалася робота, що вдалося та що потрібно покращити. У разі незгоди з оцінкою вони можуть звернутися за роз'ясненням до вчителя, а далі — діяти відповідно до встановленої в закладі процедури оскарження результатів оцінювання.

Нормативна та локальна основа

- Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII (зі змінами).
- Закон України «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 № 463-IX (зі змінами).
- Державний стандарт базової середньої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898 (зі змінами).
- Наказ МОН України від 04.05.2026 № 722 «Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів» (zareestrovaniy u Min'yosti 24.06.2026 za № 922/46316; chinniy dlya 5–9 klasiv z 2026/2027 n.p.).
- Наказ МОН України від 14.08.2026 № 1427 «Про затвердження Рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 5–9 класів закладів загальної середньої освіти».
- Наказ МОН України від 17.08.2026 № 1430 «Про внесення змін до типової освітньої програми для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти».
- Наказ МОН України від 08.09.2020 № 1115 «Деякі питання організації дистанційного навчання» (чинна редакція).

- Освітня програма закладу освіти для 5–9 класів, розділ VI «Оцінювання навчальних досягнень учнів. Інструментарій оцінювання».
- Рішення педагогічної ради закладу освіти щодо шкал і процедур оцінювання у 5–9 класах.

Важливе оновлення 2026 року

Для 5–9 класів з 1 вересня 2026 року застосовуються нові рекомендації МОН, затверджені наказом № 1427 від 14.08.2026. Наказ МОН № 1093 від 02.08.2024 визнано таким, що втратив чинність. Тому в цих Правилах не відтворюються застарілі вимоги щодо обов’язкових індексів груп результатів біля кожної поточної оцінки та окремих семестрових оцінок за кожною групою результатів.

1. Правила та процедури формувального оцінювання

1.1. Мета та статус формувального оцінювання

- 1.1.1.** Формувальне оцінювання використовується для відстеження індивідуального навчального поступу, виявлення навчальних потреб, надання зворотного зв’язку та коригування подальшого навчання.
- 1.1.2.** Відповідно до рішення педагогічної ради закладу у 5–9 класах формувальне оцінювання здійснюється вербально. Бали або рівні як результат формувального оцінювання не виставляються.
- 1.1.3.** Результати формувального оцінювання не враховуються під час визначення тематичної, семестрової або річної оцінки. Воно не є способом «накопичення балів».
- 1.1.4.** Вхідна діагностика на початку навчального року, семестру, вивчення теми/модуля має формувальну мету: визначити стартові потреби й спланувати підтримку. Її результат не використовується для зниження підсумкової оцінки.
- 1.1.5.** Індивідуальні консультації підлягають винятково формувальному оцінюванню.

1.2. Як здійснюється формувальне оцінювання

- 1.2.1.** Учитель визначає очікуваний результат навчання та зрозумілі критерії успіху, повідомляє їх учням і добирає спосіб отримання інформації про поступ.
- 1.2.2.** Для формувального оцінювання можуть використовуватися педагогічне спостереження, запитання й короткі усні відповіді, міні-завдання, чернетки, картки виходу, чеклісти, практичні проби, рефлексія, портфоліо, самооцінювання та взаємооцінювання.
- 1.2.3.** Самооцінювання і взаємооцінювання здійснюються за попередньо узгодженими критеріями. Їх мета — навчити учня аналізувати якість власної роботи та надавати коректний зворотний зв’язок іншому, а не виставляти однокласникам офіційні оцінки.
- 1.2.4.** Учитель може вести робочі нотатки, чеклісти або цифрові записи для відстеження поступу. Такі записи є інструментом педагогічної роботи й не перетворюються на окрему бальну звітність.

1.3. Вимоги до вербального зворотного зв’язку

- коментар має стосуватися роботи або продемонстрованого результату, а не особистості учня;

- формулювання мають бути конкретними, доброзичливими та такими, що підказують подальшу дію;
- за можливості учневі надається шанс використати отриманий зворотний зв'язок: доопрацювати роботу, виправити помилку, виконати рівноцінне завдання або повторно продемонструвати вміння;
- інформація про навчальні труднощі повідомляється батькам конфіденційно та разом із пропозицією щодо підтримки.

1.4. Вибіркові освітні компоненти

1.4.1. Для предметів/курсів вибіркового освітнього компонента формувальне оцінювання також здійснюється вербально відповідно до рішення педагогічної ради.

2. Правила та процедури поточного та підсумкового оцінювання

2.1. Поточне оцінювання

2.1.1. Поточне оцінювання визначає проміжний рівень досягнення очікуваних результатів у межах теми, модуля, розділу або іншої структурної одиниці навчальної програми.

2.1.2. Поточне оцінювання у 5–9 класах здійснюється за 12-бальною шкалою. Поточна оцінка фіксується в класному/електронному журналі та враховується під час підсумкового оцінювання.

2.1.3. Учитель самостійно визначає доцільну кількість і частоту поточних оцінок, щоб мати достатню та релевантну інформацію про досягнення результатів навчання. Оцінка не є обов'язковою на кожному уроці або за кожне виконане завдання.

2.1.4. Поточне оцінювання може здійснюватися в усній, письмовій, практичній або цифровій формі: усна відповідь, письмова робота, тест, практична/лабораторна робота, розв'язування задач, дослідження, проєкт, презентація, створений продукт тощо. Оцінюється не сам факт виконання продукту, а продемонстровані через нього результати навчання.

2.1.5. Позначення груп результатів (наприклад ГР1, ГР2 тощо) біля кожної поточної оцінки в журналі не є обов'язковим. Учитель може використовувати такі індекси як робочий інструмент.

2.1.6. До виконання роботи учні мають знати, які результати перевіряються, критерії оцінювання, формат роботи, дозволені джерела/види допомоги та, за потреби, правила використання цифрових і ШІ-інструментів.

2.1.7. Для вибірових освітніх компонентів поточне оцінювання здійснюється за 12-бальною шкалою відповідно до рішення педагогічної ради.

2.2. Загальні правила підсумкового оцінювання

2.2.1. Підсумкове оцінювання встановлює відповідність досягнутих результатів очікуваним і охоплює тематичне, семестрове та річне оцінювання.

2.2.2. Підсумкові оцінки у 5–9 класах виставляються за 12-бальною шкалою. Формувальні результати до них не включаються.

2.2.3. Підсумкова оцінка має спиратися на достатню сукупність релевантних доказів. Один результат не повинен необґрунтовано перекреслювати інші підтверджені досягнення учня.

2.3. Тематичне оцінювання

2.3.1. Тематичне оцінювання здійснюється відповідно до Освітньої програми закладу. Залежно від предмета тематична оцінка формується шляхом узагальнення поточних оцінок, за результатом підсумкової тематичної роботи або шляхом поєднання кількох видів результатів.

2.3.2. Проведення окремої підсумкової роботи після кожної теми/розділу/модуля не є самоціллю і не є загальною обов'язковою вимогою. Якщо Освітня програма передбачає підсумкову тематичну роботу для конкретного предмета, вона охоплює ключові результати навчання відповідної теми.

Локальні алгоритми формування тематичної оцінки

Предмет / курс	Як формується тематична оцінка
Українська мова; українська література; зарубіжна література; інтегрований курс літератур (української та зарубіжної); математика	Узагальнення поточних оцінок + результат підсумкової тематичної роботи.
Англійська мова; німецька мова; підприємництво і фінансова грамотність; технології; мистецтво; фізична культура; драматургія і театр	Узагальнення поточних оцінок, здобутих протягом вивчення теми.
Фізика	Узагальнення оцінок з основних видів робіт: лабораторних, практичних, проєктів, розв'язування задач.
Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»; вступ до історії України та громадянської освіти; історія України; всесвітня історія; громадянська освіта	Узагальнення поточних оцінок + оцінка за підсумкову роботу з теми.
Хімія	Узагальнення поточних оцінок + лабораторні роботи з теми + підсумкова робота з теми.
Інформатика	Узагальнення поточних оцінок + практичні роботи з теми.
STEM	Узагальнення поточних оцінок + практичні й творчі роботи, проєкти та презентації.
Інтегрований курс «Пізнаємо природу»; біологія	Узагальнення поточних оцінок + практичні та лабораторні роботи з теми.
Географія	Узагальнення поточних оцінок + практичні роботи та дослідження з теми.

2.3.3. Якщо учень був відсутній під час запланованої роботи і вчитель уже має достатньо інших релевантних результатів для обґрунтованої тематичної оцінки, обов'язкове дублювання роботи не встановлюється. Якщо інформації недостатньо, учневі надається інша можливість продемонструвати відповідні результати навчання у погоджений спосіб і строк.

2.4. Семестрове оцінювання

2.4.1. За підсумками семестру виставляється одна семестрова оцінка з навчального предмета або інтегрованого курсу. Окремі семестрові оцінки за кожною групою результатів не є обов'язковими.

2.4.2. Семестрова оцінка є узагальненням результатів за період, а не механічним підрахунком усіх наявних балів. Під час її визначення враховуються ті результати, які відповідають очікуваним результатам навчання й алгоритму, установленому Освітньою програмою.

Предмет / курс	Як формується семестрова оцінка
Українська мова, українська література, зарубіжна література, інтегрований курс літератур, математика, «Пізнаємо природу», географія, біологія, фізика, хімія, «Здоров'я, безпека та добробут», підприємництво і фінансова грамотність, історичні/громадянські курси, інформатика, технології, мистецтво, фізична культура, драматургія і театр, STEM	На основі узагальнення тематичних оцінок, здобутих протягом семестру.
Англійська мова; німецька мова	На основі узагальнення тематичних оцінок за семестр та оцінок за семестрові контрольні роботи з чотирьох видів мовленнєвої діяльності.

2.4.3. Якщо для обґрунтованого семестрового оцінювання наявна достатня кількість поточних/тематичних результатів, не рекомендується визначати семестрову оцінку лише за однією семестровою підсумковою роботою.

2.4.4. Якщо на кінець семестру даних недостатньо з об'єктивних причин, учитель організовує доступний спосіб додатково продемонструвати необхідні результати навчання, а не підміняє відсутність доказів довільним балом.

2.5. Річне оцінювання

2.5.1. Річна оцінка визначається на основі семестрових оцінок. Відповідно до Освітньої програми закладу враховується також динаміка навчальних досягнень учня.

2.5.2. Урахування динаміки означає аналіз підтвердженого навчального поступу впродовж року; воно не є автоматичним підвищенням або зниженням оцінки й має бути обґрунтоване результатами навчання.

2.5.3. Окрема річна підсумкова контрольна робота для визначення річної оцінки не проводиться, крім випадків, прямо передбачених законодавством для окремих форм здобуття освіти.

2.5.4. Результати семестрового і річного оцінювання відображаються у свідоцтві досягнень у встановленому порядку.

2.6. Академічна доброчесність під час оцінювання

- перед оцінюваною роботою вчитель повідомляє, що дозволено: користування джерелами, довідковими матеріалами, допомога однокласників/дорослих, робота в групі, перекладачі, калькулятори, цифрові сервіси та інструменти штучного інтелекту;
- якщо робота має бути індивідуальною, учень виконує її самостійно в межах дозволених засобів;
- у разі обґрунтованого сумніву щодо самостійності вчитель може запропонувати коротку співбесіду, пояснення способу виконання або рівноцінне завдання для підтвердження результату;
- виявлені порушення академічної доброчесності розглядаються відповідно до законодавства та внутрішніх актів закладу; оцінювання не використовується як покарання за поведінку.

2.7. Пояснення та перегляд результату

2.7.1. На прохання учня або батьків учитель пояснює оцінку із посиланням на критерії та продемонстровані результати навчання.

2.7.2. Якщо після пояснення незгода залишається, учень або батьки можуть звернутися до адміністрації закладу в порядку, визначеному внутрішніми документами. Розгляд здійснюється на підставі критеріїв, матеріалів роботи та інших наявних доказів результатів навчання.

3. Правила та процедури оцінювання під час освітнього процесу в дистанційному форматі

3.1. Загальні принципи

3.1.1. Під час дистанційного або змішаного навчання зберігаються ті самі очікувані результати, критерії та шкали оцінювання, що й під час очного навчання: формувальне — вербальне; поточне та підсумкове — 12-бальне.

3.1.2. Оцінювання може відбуватися синхронно або асинхронно, а за потреби — очно, з використанням визначених закладом інформаційно-комунікаційних технологій.

3.1.3. Форма завдання має давати учневі реальну можливість продемонструвати саме той результат навчання, який оцінюється, і враховувати доступність зв'язку, пристроїв, цифрових ресурсів та особливі освітні потреби.

3.2. Організація дистанційного оцінювання

3.2.1. Для роботи, результат якої оцінюється, учитель у завданні або усному поясненні зазначає: що потрібно продемонструвати; формат подання; критерії; строк виконання; спосіб надсилання; дозволені джерела й допомогу; правила використання цифрових/ШІ-інструментів.

3.2.2. Можливими способами є: усна відповідь під час відеозустрічі; електронний тест; письмова робота; фото/скан виконаної роботи; аудіо- або відеовідповідь; практичне завдання; проєкт; презентація; цифровий продукт; коротка індивідуальна співбесіда.

3.2.3. Якщо учень з поважних причин не може працювати синхронно (відсутність/нестабільність інтернету, електроенергії, пристрою, стан здоров'я, безпекова ситуація тощо), заклад/учитель забезпечує доступний альтернативний спосіб комунікації та демонстрації результату.

3.2.4. Технічні або організаційні обставини, які не відображають рівня результатів навчання, самі по собі не є підставою для зниження оцінки. Якщо через такі обставини даних недостатньо, учневі надається інший доступний спосіб та, за потреби, інший строк для демонстрації результатів.

3.2.5. Під час повітряної тривоги або іншої безпосередньої загрози життю і здоров'ю оцінювана діяльність припиняється. Після завершення небезпеки учитель визначає безпечний спосіб продовження або переносить оцінювання без штрафних балів за перервану роботу.

3.3. Підтвердження самостійності та академічна доброчесність онлайн

3.3.1. Увімкнена камера не є єдиним можливим доказом самостійного виконання роботи. Для підтвердження результату вчитель може використати уточнювальні запитання, усне пояснення ходу виконання, короткий повторний фрагмент завдання, демонстрацію чернетки/етапів роботи або рівноцінне завдання.

3.3.2. Якщо учень використовує генеративний штучний інтелект або інший цифровий інструмент у межах дозволеного вчителем, учитель оцінює ті результати навчання, які учень може пояснити, застосувати, перевірити або захистити самостійно.

3.3.3. Батьки допомагають організувати умови для навчання та комунікації, але не виконують оцінювані завдання замість дитини.

3.4. Фіксування та комунікація результатів

3.4.1. Поточні й підсумкові оцінки фіксуються в класному/електронному журналі в установленому порядку. Вербальний формувальний зворотний зв'язок може надаватися усно, у приватному коментарі до роботи, через освітню платформу або інший визначений канал.

3.4.2. Оцінки та індивідуальні коментарі не публікуються у відкритих чатах або списках. Під час роботи з цифровими сервісами дотримуються вимоги щодо захисту персональних даних і конфіденційності.

3.4.3. Якщо учень тривалий час не надає результатів навчальної діяльності, учитель/класний керівник встановлює причини, підтримує зв'язок з учнем і батьками та організовує реалістичний спосіб відновлення оцінюваної взаємодії відповідно до локальних процедур закладу.

Коротка пам'ятка для вчителів і батьків

Вид оцінювання	Шкала у 5–9 класах	Фіксація	Впливає на підсумкову?
Формувальне	Вербальна	Робочі нотатки/коментар; бал у журналі не обов'язковий	Ні
Поточне	12-бальна	Класний/електронний журнал	Так
Тематичне	12-бальна	Журнал — за алгоритмом Освітньої програми	Так
Семестрове	12-бальна	Одна оцінка з предмета/курсу за семестр	Так
Річне	12-бальна	На основі семестрових з урахуванням динаміки	—

Для батьків

Якщо ви бачите низький бал, корисне перше питання до вчителя: «Який саме результат навчання дитина поки не продемонструвала і що їй потрібно зробити, щоб його покращити?» Це допомагає перейти від оцінки як «виразу» до конкретного навчального кроку.

Прикінцеві положення

- 4.1.** Правила набирають чинності після схвалення/затвердження в установленому закладом порядку та доводяться до відома педагогічних працівників, учнів і батьків.
- 4.2.** Критерії оцінювання з конкретних навчальних предметів/інтегрованих курсів розробляються/уточнюються вчителями на основі загальних критеріїв МОН, очікуваних результатів відповідної навчальної програми та цих Правил і мають бути доступними учням і батькам.
- 4.3.** У разі зміни законодавства ці Правила застосовуються в частині, що не суперечить чинним нормативно-правовим актам; необхідні зміни вносяться рішенням закладу освіти в установленому порядку.

Основні джерела, використані під час розроблення

1. Наказ МОН України № 722 від 04.05.2026 — система та загальні критерії оцінювання
2. Наказ МОН України № 1427 від 14.08.2026 — рекомендації щодо оцінювання учнів 5–9 класів
3. Роз'яснення МОН від 18.08.2026 «МОН спростило процедури оцінювання в базовій школі»
4. Наказ МОН України № 1430 від 17.08.2026 — зміни до Типової освітньої програми для 5–9 класів
5. Наказ МОН України № 1115 від 08.09.2020 — організація дистанційного навчання
6. Закон України «Про повну загальну середню освіту»
7. Закон України «Про освіту»
8. Лист МОН № 1/17756-26 від 17.08.2026 — рекомендації щодо викладання у 2026/2027 н.р.

Локальні джерела: розділ VI Освітньої програми закладу освіти для 5–9 класів; витяг із проєкту рішення педагогічної ради щодо оцінювання (пункти 11–12 для 5–9 класів).